

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น
 เลขรับ ๑๓๗๖
 วันที่ ๑๓ ส.ค. ๒๕๖๓
 ๑๖.๐๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓ จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๑ โทร. ๐๔๓-๒๐๓๕๐๐, ๐๔๓-๒๐๓๕๐๔

โทรสาร ๐๔๓-๒๐๓๕๐๑ อีเมล : oard3@yahoo.com

ที่ กษ.๐๔๑๘/๑๕๖๖๓ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรียน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น (ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจภัยแล้งจังหวัดขอนแก่น)

ด้วยกรมวิชาการเกษตรได้จัดทำข้อมูล “เตือนภัยการเกษตร” โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพืชชนิดต่าง ๆ การเกิดโรคระบาดในพืช การระบาดของแมลงศัตรูพืช ตลอดจนข้อสังเกต ข้อควรระวัง แนวทางแก้ไข/ป้องกัน เพื่อเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร ผู้ประกอบการ สื่อมวลชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์ตั้งนั้น สวพ. ๓ จึงขอส่งข้อมูลดังกล่าว มาเพื่อใช้ประโยชน์ในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจแก้ปัญหาวิกฤตภัยแล้งระดับจังหวัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายจำลอง กกรรัมย์)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓

เรียน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

- เพื่อโปรดทราบ
- เพื่อโปรดลงนาม
- เพื่อโปรดพิจารณา
- อื่น ๆ

สุชนันท์

(นางสาวสุชนันท์ ไชยยงค์)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

นางสาว
 กัญจนา วัฒนกุล
 ผอ.ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร
 ผอ.ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร

(นายสมศักดิ์ วิชยันท)

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

(นายทรงศักดิ์ ไหวหาร)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ รักษาราชการแทน
 หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ

(นายจรัส เทียงธรรม)

หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ

เตือนภัยการเกษตร

ช่วงวันที่ ๕ - ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
ฝนตกต่อเนื่อง และฝนตกหนักบางพื้นที่	๑. มะพร้าว	มะพร้าวที่ยังไม่ให้ผลผลิตและมะพร้าวที่ให้ผลผลิตแล้ว	๑. ดัชนีแรงลมมะพร้าว	ตัวเต็มวัยเข้าทำลายพืช โดยการบินขึ้นไปกัดเจาะโคนทางใบหรือยอดอ่อนของมะพร้าว รวมทั้งเจาะทำลายยอดอ่อนที่ยังไม่คลี่ ทำให้ใบที่เกิดใหม่ไม่สมบูรณ์ มีรอยขาดแห้งเป็นริ้วๆ คล้ายหางปลาหรือรูปพัด ถ้าโดนทำลายมากๆ จะทำให้ใบที่เกิดใหม่แคระแกรน รอยแผลที่ถูกด้วงแรดมะพร้าวกัด เป็นเนื้อเยื่ออ่อนทำให้ด้วงวงมะพร้าวเข้ามาวางไข่หรือเป็นทางให้เกิดยอดเน่า จนถึงต้นตายได้ในที่สุด	๑. วิธีเขตกกรรม ทำความสะอาดบริเวณสวนมะพร้าวเพื่อกำจัดแหล่งขยายพันธุ์ เป็นวิธีที่ได้ผลดีมานาน ถ้ามีกองปุ๋ยหมักปุ๋ยคอก กองขยะ กองขี้เสี้ยน แกลบ คุกรำ กำจัดออกไปจากบริเวณสวน หรือกองไว้เป็นที่ แล้วหมั่นกลับเพื่อตรวจดู หากพบหนอนให้จับมาทำลายหรือเผากองขยะนั้นเสีย ส่วนของลำต้นและตอมะพร้าวที่โคนทิ้งไว้ หรือมะพร้าวที่ยืนต้นตายควรโค่นลงมาเผาทำลาย ต้นมะพร้าวที่ถูกตัดเพื่อปลูกทดแทน ถ้ายังสดอยู่เผาทำลายไม่ได้ ควรทอนออกเป็นท่อนสั้นๆ นำมารวมกันไว้ ปล่อยให้สุสลายใส่ให้ด้วงแรดมะพร้าวมาวางไข่ ด้วงแรดมะพร้าวจะวางไข่ตามเปลือกมะพร้าวที่อยู่ติดกับพื้นดินเพราะมีความชุ่มชื้นสูงและผิวน้ำเผาทำลายที่อ่อนมะพร้าวเพื่อกำจัดทั้งไข่ หนอน และดักแด้ของด้วงแรดมะพร้าว ตอมะพร้าวที่เหลือให้ใช้น้ำมันเครื่องใช้แล้วราดให้ทั่วต่อเพื่อป้องกันการวางไข่ได้
				ทำให้พบอาการยอดเหี่ยวและแห้งเป็นสีน้ำตาล ต้นแคระแกรนไม่เจริญเติบโต	๒. การใช้วิธี ใช้เชื้อราเขียวเมตาไรเซียม

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นช่วงเวลา	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					<p>(<i>Metarhizium</i> sp.) ใส่ไว้ตามกองขยะ กองปุ๋ยคอก หรือท่อนมะพร้าวที่มีหนอนตัวแมงมุมหรือตัวหนอนอยู่ เกือบจะเชื่อให้กระจายทั่วกอง เพื่อให้เชื้อมีโอกาสสัมผัสกับตัวหนอนให้มากที่สุด รดน้ำให้ความชื้น ทว่าสด เช่น ใบมะพร้าวคลุมกองไว้ เพื่อรักษาความชื้นและป้องกันแสงแดด เชื้อจะทำลายตัวแมงมุมหรือตัวหนอนทุกกระยะการเจริญเติบโต</p> <p>๓. การใช้สารเคมี</p> <p>๓.๑ ต้นมะพร้าวอายุ ๓-๕ ปี ซึ่งยังไม่สูงมากนัก ใช้ลูกเหม็นใส่บริเวณโคนมะพร้าวที่โคนทางใบรอบๆ ยอดอ่อน ทางละ ๒ ลูก ต้นละ ๖-๘ ลูก กลิ่นของลูกเหม็นจะไล่ไม่ให้ตัวแมงมุมหรือตัวหนอนเข้าไปทำลายโคนมะพร้าว</p> <p>๓.๒ ใช้สารฆ่าแมลงไดอะซินอน ๖๐% อีซี อัตรา ๘๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คาร์โบซัลเฟน ๒๐% อีซี อัตรา ๘๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ราคาบริเวณโคนมะพร้าวตั้งแต่โคนยอดอ่อนลงมาให้เปียกโดยใช้ปริมาณ ๑-๑.๕ ลิตรต่อต้น ทุก ๑๕-๒๐ วัน ควรใช้ ๑-๒ ครั้ง ในช่วงระยะ</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			๒. ดัชนีความแห้งแล้ง และดัชนีความชื้นที่ต่ำ	มักทำลายตามรอยทำลายของด้วงแรดและด้วงแรดที่วางไข่ หรือบริเวณรอยแตกของเปลือก ด้วงวงมะพร้าวก็สามารถเจาะส่วนที่อ่อนของมะพร้าวเพื่อวางไข่ได้ หนอนที่ฟักออกจากไข่จะกัดกินขอนใบในต้นมะพร้าว ทำให้เกิดแผลเน่าภายใน ต้นมะพร้าวที่ถูกทำลายจะแสดงอาการเหี่ยวหรือยอดหักพับ เพราะบริเวณที่หนอนทำลายจะเป็นโพรง มีรูและแผลเน่าต่อเนื่องไปในบริเวณใกล้เคียง หนอนจะกัดกินไปจนกระทั่งต้นเป็นโพรงใหญ่ไม่สามารถส่งน้ำและอาหารไปถึงยอดได้ และทำให้ต้นมะพร้าวตายในที่สุด	<p>๑. ต้นมะพร้าวที่ถูกด้วงวงมะพร้าวชนิดใหญ่ทำลาย ควรตัดโคนท่อนเป็นท่อนแล้วผ่าจับหนอนทำลาย</p> <p>๒. ไม่ควรให้ต้นมะพร้าวเกิดแผลหรือปลูกลงโคนลอย เพราะจะเป็นช่องทางให้ด้วงวงมะพร้าววางไข่ และด้วงหนอนที่ฟักจากไข่จะเจาะเข้าทำลายในต้นมะพร้าวได้ หากลำต้นเป็นรอยแผล ควรทากด้วยน้ำมันล่อสีนเครื่องย่นที่ใช้แล้ว หรือน้ำมันกับน้ำมันยาง เพื่อป้องกันการวางไข่</p> <p>๓. ป้องกันกำจัดด้วงแรดมะพร้าวอย่าให้ระบาดในสวนมะพร้าว เพราะรอยแผลที่ด้วงแรดมะพร้าวเจาะไว้จะเป็นช่องทางให้ด้วงวงมะพร้าววางไข่ และเมื่อฟักออกเป็นด้วงหนอนของด้วงวงมะพร้าวก็จะเข้าไปทำลายในต้นมะพร้าวได้ง่ายขึ้น</p>
๒. ทุเรียน	เก็บผลผลิต / หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต	๑. โรคผลเน่า (เชื้อรา <i>Phytophthora palmivora</i>)		เริ่มแรกเกิดจุดแผลขนาดเล็กสีน้ำตาลดำบนผลจุดแผลจะขยายใหญ่ลุกลามมากขึ้นตามการสุกของผล ในสภาพที่มีความชื้นสูงอาจพบเส้นใยสีขาวของเชื้อราสาเหตุโรครอบเน่า พบอาการโรคได้ตั้งแต่ผลที่ยังอยู่บนต้น ซึ่งถ้าอาการรุนแรงมาก ผลจะเน่าร่วงหล่นก่อนกำหนด โรคนี้พบได้ตั้งแต่	<p>๑. หมั่นตรวจผลทุเรียนในแปลงอย่างสม่ำเสมอ ตัดผลที่เป็นโรค และเก็บผลเน่าที่ร่วงหล่นนำไปทำลายนอกแปลงปลูก แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชเมทาแลกซิล ๒๕% ดับเบิ้ลยูพี อีตรา ๓๐-๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				<p>ระยะผลอ่อน แต่ส่วนใหญ่มีกพบในผลช่วง ๑ เดือนก่อนเก็บเกี่ยวจนกระทั่งเก็บเกี่ยว และระหว่างการบ่มผลให้สุก</p>	<p>พอสีทิล-อะลูมิเนียม ๘๐% คับเบิ้ลยูที่อัตรา ๓๐-๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ให้ทั่วทรงพุ่ม จำนวน ๑-๒ ครั้ง ทุก ๗-๑๐ วัน และควรหยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยวผลอย่างน้อย ๑๕ วัน</p> <p>๒. ไม่นำเครื่องมือตัดแต่งที่ใช้กับต้นเป็นโรครไปใช้ต่อกับต้นปกติ และควรทำความสะอาดเครื่องมือก่อนนำไปใช้ใหม่ทุกครั้ง</p> <p>๓. ในแปลงปลูกที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคผลเน่าสูง เนื่องจากมีต้นที่เป็นโรครากเน่าและโคนเน่าในแปลงมาก และมีฝนตกชุกหรือมีความชื้นในอากาศสูง ในช่วงที่เรียนรู้ใกล้เก็บเกี่ยวผล เชื้อสาเหตุโรครอาจจะติดไปกับผลได้โดยยังไม่แสดงอาการ ดังนั้น การเก็บเกี่ยวผลต้องระมัดระวังไม่ให้ผลสัมผัสกับดิน หรืออุปพื้นที่ที่จะวางผลด้วยวัสดุหรือกระสอบที่สะอาด เพื่อลดโอกาสที่ผลจะสัมผัสกับดิน ซึ่งมีเชื้อสาเหตุโรคร และการขนย้ายควรระมัดระวังไม่ให้เกิดบาดแผลที่ผล</p> <p>**** โรครผลเน่า เกิดจากเชื้อสาเหตุชนิดเดียวกับโรครากเน่าและโคนเน่า ดังนั้น</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				<p>อาการเริ่มแรกพบแผลคล้ายถูกน้ำร้อนลวกบนใบต่อมาแผลขยายตัวและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ขนาดและรูปร่างไม่แน่นอน จากนั้นลูกกลามไปยังใบปกติข้างเคียง ถ้ามีความชื้นสูงเชื้อราสาเหตุโรคจะสร้างเส้นใยมีลักษณะคล้ายใยแมงมุมยึดใบติดกัน ใบที่เปื้อนโรคจะแห้งติดอยู่กับกิ่ง ก่อนหลุดร่วงไปสัมผัสกับใบที่อยู่ด้านล่าง โรคจะลุกลามทำให้ใบใหม่เห็นเป็นหย่อมๆ ใบแห้งติดกันเป็นกระจุก แขนงข้างตามกิ่ง ต่อมาใบจะร่วงจนเหลือแต่กิ่งและกิ่งแห้งในที่สุด ทำให้ต้นเสียหาย</p>	<p>เพื่อให้การป้องกันกำจัดโรคได้ผลดี ควรทำการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่าไปพร้อมกัน</p> <p>๑. กำจัดวัชพืชในแปลงปลูก เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ดี เป็นการลดความชื้นสะสม</p> <p>๒. หมั่นสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่าเริ่มมีการระบาดของโรคตัดส่วนที่เป็นโรคและเก็บเศษพืชที่เป็นโรคและใบที่ร่วงหล่น ไปทำลายนอกแปลงปลูก และพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชที่โคนาโซล + ไตรฟลอกซีสโตรบิน ๕๐% + ๒๕% คับเบิ้ลยูจี อีตรา ๑๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เพนโทไฟแรด ๒๐% เอสซี อีตรา ๑๐ มิลลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ฟลูไดโรอะพอล ๑๒.๕% เอสซี อีตรา ๒๐ มิลลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เอกซะโคนาโซล ๕% เอสซี อีตรา ๒๐ มิลลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ ๖๕.๒% คับเบิ้ลยูจี อีตรา ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ ๔๕% คับเบิ้ลยูพี อีตรา ๓๐-๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ ๗๗%</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					<p>ต้นเบ็ญจียี อัตราร ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คิวปริตออกไซด์ ๘๖.๒% ต้นเบ็ญจียี อัตราร ๑๐-๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ทุก ๗-๑๐ วัน โดยพ่นทีไปให้ทั่วทั้งต้น</p> <p>๓. ในแปลงปลูกที่มีความชื้นสูงและมีมีการระบาดของโรคเป็นประจำ ไม่ควรใส่ปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูง เพื่อลดการแตกใบ</p> <p>๔. ช่วงการตัดแต่งกิ่ง ดูแลการตัดแต่งกิ่งให้เหมาะสม ไม่ให้ต้นมีทรงพุ่มแน่นทึบ เพื่อให้เรียนรู้ได้รับแสงแดด และอากาศถ่ายเทได้ดี เป็นการลดความชื้น ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค</p>
๓. แก้วมังกร		ทุกระยะการเจริญเติบโต	โรคลำต้นจุดสี น้ำตาลและผลเน่า (เชื้อรา <i>Neoscytalidium dimidiatum</i>)	<p>อาการเริ่มแรกกิ่งและผลเป็นจุดสีเหลือง จากนั้นจะพัฒนาเป็นตุ่มขนาดเล็กๆ สีน้ำตาลคล้ายสีสนิมเหล็ก บางครั้งพบแผลจะเน่า โดยถ้าเป็นที่กิ่งจะทำให้อาการรุนแรงและผลเน่า โดยถ้าเป็นที่กิ่งจะทำให้เนื้อเยื่อตรงแผลหลุดเห็นเป็นรู หรือว่าแห้วสำหรับที่ผล ถ้าอาการรุนแรงทำให้กลีบผลใหม่แห้งเป็นสี และผลเน่าในที่สุด</p>	<p>๑. เลือกใช้ต้นพันธุ์ที่แข็งแรงปลอดโรค</p> <p>๒. ลดการให้ปุ๋ยไนโตรเจน เนื่องจากเป็นพืชชอบน้ำ อาจทำให้พืชอ่อนแอเกิดโรคง่ายขึ้น</p> <p>๓. หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก เพื่อลดความชื้น</p> <p>๔. งดให้น้ำช่วงบ่ายหรือเย็น โดยเฉพาะช่วงเช้า เพื่อลดความชื้นสะสมในทรงพุ่ม</p> <p>๕. ตรวจสอบแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบโรคตัดแต่งส่วนที่เป็นโรครอยางรมะม่วงให้มี</p>

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางการป้องกัน/แก้ไข
					<p>แผนน้อยที่สุด การตัดแต่งกิ่งควรตัดตรงส่วนที่เป็นรอยต่อของข้อระหว่างกิ่ง นำส่วนที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลงปลูก แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชโพรคลอราซ ๔๕% อีซี อัตรา ๒๐ มิลลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ แมนโคเซบ ๘๐% ตับเบ็ลยูพี อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ อะซอกซีโตรบิน + ไตฟิโนโคนาโซล ๒๐% + ๑๒.๕% เอสซี อัตรา ๒๐ มิลลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นให้ทั่วต้น ทุก ๕-๗ วัน จำนวน ๔ ครั้ง และพ่นอีกครั้งในระยะติดดอก โดยพ่นให้ทั่วต้น ทุก ๗ วัน จำนวน ๓ ครั้ง</p> <p>๖. นำน้ำเครื่องมือตัดแต่งที่ใช้กับต้นเป็นโรคไปใช้ต่อกับต้นปกติ และควรทำความสะอาดเครื่องมือก่อนนำไปใช้ใหม่ทุกครั้ง</p> <p>**** ควรหยุดพ่นสารก่อนการเก็บเกี่ยวอย่างน้อย ๑๕ วัน</p>

รายงาน : สถาบันวิจัยพืชสวน (นางสาวทิวา บุบผาประเสริฐ) ข้อมูลจาก ศวส.ชุมพร, ศวส.ศรีสะเกษ

ผู้กลั่นกรอง : สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช